

DEBRECENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN: Félévre . . . 6 kor. — fl. Negyedévre. 3 kor. — fl.
VIDÉKEN: Félévre . . . 9 kor. — fl. Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Felolós szerkesztő és lejtulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Fő tér Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Viharos megyei közgyűlés.

— Előgtétel a megrágalmazott megyei tisztviselőknek. —

Viharos közgyűlése volt tegnap délelőtt Hajdumegyének. A felháborodás moraja, rivalgása zugott végig a teremben.

„Kaszás banda Debreczenben“ címmel megjelent röpirat rágalmaival, vádjait utasította vissza éles hangon a közgyűlés és szavazott feltétlen bizalmat, biztosított ragaszkodást és szreteretet azoknak a tisztviselőknek, akik ellen a röpirat megjelent.

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben ad számot lapunk tudósítója:

A királyi kézirat.

A közgyűlésre szokatlanul nagy számmal gyűltek össze a törvényhatósági bizottság tagjai. A padsorok megteltek, lázas érdeklődéssel folyt az eszmecsere s egyszerre néma csend lett, mikor gróf Dégenfeld József főispán az elnöki széket elfoglalta.

Röviden üdvözölte a törvényhatósági bizottság tagjait s felszólította *Weszprémy*

Zoltán főjegyzőt, hogy az országgyűlést október 24-ére összehívó királyi leiratot olvassa fel.

A közgyűlés tagjai állva hallgatták meg a leirat felolvasását s mikor a főjegyző végezett, lelkes kiáltás hangzott fel:

— Éljen a király!

A közgyűlés kimondta, hogy a leiratot hódoló tisztelettel tudomásul veszi s a további törvényes intézkedések megtételére az illetékes köröknek kiadja.

A megrágalmazott tisztikar.

Ezután került sor a röpirattal szemben állásfoglalásra. A röpirat tudvalevőleg *Rásó Gyula* kir. tan. alispánt, *Dr. Czeplédy Mihály* tiszti főügyészt, *Weszprémy Zoltán* főjegyzőt és *Budaházy Ödön* főszámvevőt rágalmazta meg.

Rásó Gyula alispán szólásra állott fel. Tisztelt közgyűlés! A következő ügy összefüggésben van az én személyemmel s tárgyalása alatt nem lehetek jelen a közgyűlésen.

— Tessék itt maradni!

— Jelen lehet! Ilyen s ehhez hasonló kiáltások hangzottak el.

Rásó Gyula: Az ügy természete provokálja, hogy én és megrágalmazott tisztársaim elhagyjuk a termet. Ezt megelőzőleg csupán azt kívántam bejelenteni, hogy a röpirat szerzője immár ismeretes.

— Ki az? Halljuk?!

Rásó Gyula: *Bessenyei József* balmazújvárosi jegyző vállalta magára a szerzőséget.

— *Strohmán!* — hangzott egy felkiáltás.

Rásó Gyula: Minden más felvilágosítást megtagadott tőlem, mikor ez irányban megkérdeztem. — A továbbiakra — így mondta — majd a bíróság előtt ad feleletet. Nekem ugyan olyan tisztviselőt, aki fellebbvalóját megrágalmazza s ellene ilyen módon lépett fel, jogomban lett volna, akár mindjárt felfüggeszteni az állásától. Nem tettem. Sőt elfogadtam egy újabb beadvá-

A tanulás módjáról.

Székfoglaló értekezés.

Tartotta: *Dr. Öreg János*

mint a debreczeni ev. r. f. főiskola 1901. 1902. tanévre megválasztott akadémiai igazgatója.

(Folyt.)

A tudományában teljesen otthonos, tehát hivatásának magaslatán álló tanár épen azzal mutatja meg foglalkozására való rátermettségét, hogy a tudomány tartalmát, alapfogalmainak a tanulóval megértetni, benne szavai által megfelelő képeket felkeltetni bír. A ki erre nem képes, eltévesztette hivatását, más pályán kitűnő ember válhatik talán belőle, de tanárnak csakugyan nem való.

Akadémiánk szabályzata bölcs rendelkezését tartalmaz a felől, hogy a tanuló a tanár magyarázatait, vagyis a tárgy értelmét hallgassa. A tanszabadságot nem terjeszti ki annyira, hogy tetszésére bizza a tanulóval, akaj-e a magyarázatokat hallgatni vagy nem, mert a tanórak látogatását kötelezővé teszi s azok elhanyagolását nagy büntetéssel, esetleg a félév elvesztésével sújtja. Az egyetemi tanszabadságnak ez a rendelkezés nagy megszorításul tűnhetik fel a felületesen gondolkodó előtt, de a ki ifjuságunk szellemét ismeri, a ki belátja, hogy a gymnasiumi vaskényszer után a korlátlan szabadságra való által menetel hány ifjut csábít az egyetem kerülésére: az a mi eljárásunkat a tanuló ifjuság jól

felfogott érdeke munkálásának tekinti. A mely tanuló tehát az előadásokat nem látogatja, azokra nem figyel, a tanár magyarázatait meg nem jegyzi s ezzel a tantárgy alapos megértésének kedvező alkalmát elszalasztja, nemcsak hivatását téveszti el, hanem egyenesen vétkezik önön maga ellen, mert önmaga tette lehetővé, hogy a tudományban előhaladhasson, ennél fogva magát tökéletesithesse.

De nemcsak a tudomány alapfogalmaival kell a tanulóknak tisztában lennie, hanem magával a tudomány rendszerével is. A rendszer ugyanis a tudomány anyagait oly szoros összefüggésbe hozza egymással, hogy azok mint a szerves test egyes részei mind megillető helyeiket foglalják el, egymással szorosan összefüggenek, egymást kiegészítik s az általános megérthetőségre mintegy kölcsönösen közreműködnek. Ezt teszi a szerves test is, de ilyen a szerves egészszé összealkotott tudomány is. A mely tanuló a tananyag ily szerves összefüggésének munkáját elhanyagolja: annak feje olyan mint a zsisbárus bolt, a melyben a legkülönbébb tárgyak össze-vissza keveredve hevernek s hosszas keresésre, kutatásra van a boltosnak szüksége, mire a kívánt tárgyat előadni bírja. A rendszerrel tisztában levő tanuló feje ellenben a jól rendezett gyógyszerertárhoz hasonlít, a melyben a gyógyító szerek úgy vannak elhelyezve, hogy az egyneműek csoportonként foglalják el a polczokat s a gyógyszerész úgy ismeri helyeiket, hogy hosszas keresés,

kutatás nélkül a kívánt szert rögtön kezébe kapja. A tanuló eljárása megfordítottja a festőének. A festő először a kép rendszerét, annak vázlatos körrajzát állítja meg s csak azután fog a részletek, a különböző színteltek, árnyalatok felrakásához. A tanuló ellenben először a részleteket, a tudomány anyagát szedi össze s mikor ezzel készen van, akkor készíti el a tudomány rendszer áttekinthető ismeretét vagyis a tudomány általános körrajzát. E nélkül bármennyire otthonos legyen a részletekben, de a tudományról magáról nincs fogalma. Akadt olyan jeles tanítványom, a ki a jogbölcseletről feladott részletes kérdéseimre pontosan megfelelt, de mikor az egész mű rendszerének megismertetését, vagyis műtartalmát kérdeztem tőle, arról halvány sejtelemmel sem birt. Rendszeres ismeret nélkül tehát a tudományban való otthonosságról szó sem lehet.

A ki rendszeresen tanulni akar, annak eleve meg kell állapítania a tanulásra fordítandó idő mennyiségét, valamint azt is, hogy az a napnak melyik részére essék. A mennyiségnek a nap egy harmadrésze kell legalább is terjednie. Ezt a normál időt szánják munkára még a szociálisták is. Tulságba vinni a munkaidőt, az erők kimerülésig nem tanácsos. A tulságos erőfeszítés a helyett hogy edzené a tehetőséget, inkább gyengíti s elenyészteti azt. A mi katonaságunkat az életben járatlan tisztjei erőltetett marsokkal, gyakorlatokkal vélik a harc fáradaimaira megedzeni, míg az an-

nyát, amely a röpirat szellemétől semmiben sem tért el s azt is tisztelettel betérjesztem. Méltóztassanak itélni felette s felettünk böles belátásuk szerint.

Az alispán és megrágalmazott tisztársai elhagyják a közgyűlési termet. — Mikor kifelé haladtak zugott a tömeg:

— Éljen az alispán ur! Éljen! Éljen! Éljenek a megrágalmazott tisztviselők! Éljenek! Éljenek!

Gróf *Dégenfeld* József jelzi, hogy a közgyűlést Lengyel Imre és társainak kérvényére hívta össze.

— Köszönjük! — zugták.

Lengyel Imre és Ferenczy Elek szójáról állanak fel. Zugás tör ki:

— Halljuk a kérvényt! Előbb a kérvényt! Halljuk! Halljuk!

Elnök: Csenget.

— A kérvényt halljuk.

Elnök: elrendeli a kérvény felolvasását, a melyben Lengyel Imre és társai a rendkívüli közgyűlés összehívását kérték.

Ferenczy Elek: Tisztelt közgyűlés!

Lengyel Imre: Szólni akar.

— Halljuk! Halljuk!

Az elnök csenget.

— Először Lengyel Imre bizottsági tag ur jelentkezett, neki adom a szót.

Elégtétel a tisztviselőknek.

Lengyel Imre: Méltóságos Főispán Ur! Tekintetes Vármegyei! Midőn a szóban forgó röpiratot, — irka-firkát, vagy nem is tudom minek nevezzem, — nagy megbotránkozásunkra közöttünk posta útján elterjesztették, nekem az első gondolatom az volt, hogy ezt az ügyet rendes közgyűlésen kell szóvá tenni, azonban több barátaim és ismerőseim helyes érvelése után magam is arra a meggyőződésre jöttem, hogy ezzel

gologok egyfolytában két órai gyakorlatnál többet nem végeztetnek az övéikkel, a melyet vagy pihenő idő vált fel, vagy holmi üdítő italok, ételek élvezete. Szellemit tekintetben sem fejtí a tehetséget a tulságos megerőltetés. Nyolcz órai munkát megbír minden ember. A ki kevesebb időt fordít a munkára, az már hanyag, tulságosan kényelmes, elheveri a napot, pedig a heverés az ördög párnája s a heveréssel eltöltött üres, tehát unalmas idő kelti fel bennünk a mulatási vágyat, a melynek gyakori kielégítése egyenesen a munkaosztón kiölésre vezet, mert a mulatsággal járó gyönyört mindnyájan jobban szeretjük a mindenestre kissé terhesnek tetsző munkánál.

A tanulásra, a munkára szánt időt tegyük a napnak azon szakára, a mikor szellemünk szerve az agy arra legalkalmasabb; vagyis a reggeli felkelés utánra s délután azon idő tájra, midőn a gyomor az ebédet, a vacsorát már feldolgozta s az agyat kellő mennyiségű vérral ellátva. Már a régiak tudták, hogy *Aurora est Musis amico*, vagyis a hajnal a muzsák barátja, a legalkalmasabb idő a tanulásra. Ekkor az agy az éjszakai nyugalom, álom után mind ezen alkotó részeket megkapta a vérből, a melyek munkára való képességére meg kívántatnak. Ellenben a táptáplálás után nyomban, mikor a gyomor veszi igénybe munkájához a vért, az agy nem kaphatja meg a kívánt mennyiséget s így alkalmatlanná válik a tanulásra. Éhező gyomorral szintén nem tanulhatunk, mert ekkor is hiányzik az agy táplálására megkívántató vérmennyiség. (Vége köv.)

az ügygyel sokkal nyomatékosabban foglalkozhatik a rendkívüli közgyűlés. Ezen kis kérvénynek ez a története:

Mint hogy pedig a törvény, a rendkívüli közgyűlés összehívásának elrendelését vagy a főispánra, vagy a közgyűlésre bizza, mint hogy jelen esetben csakis főispáni hatáskörben elrendelt rendkívüli közgyűlés összehívásáról volt szó, mint hogy főispán ur ő méltósága a mi kérelmünket teljesíté és ezen rendkívüli közgyűlés egybehívását elrendelni méltóztatott: első sorban is a magam és kérvényező bizottsági tagtársaim nevében ő méltóságának köszönetet mondok.

Ne méltóztassanak azt gondolni, hogy én a sajtószabadság ellen szólok, mert hiszen az nagy kincs; de a rosszakaratu sajtóval mégis csak el kell banni valami uton és módon, mert kérem azt mondják, hogy ott az esküdtbírósg! de az az esküdtbírósg büntetése nem minden esetben elégtétel. Különbén én magam az egész esküdtbírósg intézménnyel úgy vagyok, mint egyik legnagyobb tudós, hogy azok az esküdtbírák igen jó emberek, de rossz muzsikuskok.

Ha én azoknak a megtámadott tisztviselőknek volnék, én az esküdtbírósghoz nem fordulnék. Különbén ez az ő egyéni nézetük. Ha nekem 8—10 vagy 20 barátom egy ilyen irka-firka után azt mondja, hogy továbbra is jó barátaim lesznek: sokkal több súlyt helyezek rá, mint némely esetben az esküdtbírósg ítéletére.

Az a kérdés, hogy azok, a kikkel az életben együtt működöm, együtt vagyok, szeretnek-e vagy nem? Nem helyes felfogás az, hogy párbaj, jegyzőkönyv és meg van a becsület. — Én azok közé tartozom, a kik azt mondják: hogy a kinek nincs becsülete, párbajozhatik. — Ó Felsőge asztalánál párbajképtelen személyek ülnek. — Bécs városának polgármestere párbajképtelen és nem is olyan régea Ó Felsőge asztalánál ült. Ez tény és Ó Felsőge annyira korrektnek tartja, hogy az asztalához meghívja ebédre. Ott van a lengyel böles, a ki szintén párbajképtelen és Ó Felsőge asztalánál étkezik.

Hogy mi a becsület, hát ez itálem Sektspir szavait: Hogyha az én pénzerszénymet lopta el valaki, az enyém volt, az övé lett, de a ki jó hırnevemet, becsületemet rabolja el tőlem az olyat vesz el tőlem, a mi őt nem gazdagítja, engem pedig szegényenyé tesz.

Itt van ez az irka-firka, a mely a leggyalázatosabb módon, — mert a magyar embernek olyannak kell lenni, hogy mondja meg a magát a maga útján, ez a magyar őszinteség, — megtámadja tisztviselőinket és vármegyénk kormányzatának tisztességét, tisztaságát.

A mi tisztviselőinket azzal vádolja, hogy becsületes eszközöket használnak céljaik elérésére! Ilyen megtámadással szemben, lehetetlenség, hogy elégtételt ne nyujtsunk. Különbösen, mikor a tisztviselői tekintélyre oly nagy szükség van! Némelyek azt hiszik, hogy a tisztviselői tekintély, a neki adott hatalom. Nagy elme mondta azt, hogy a tisztviselőnek adott tekintély nem a neki adott hatalom, hanem az a társadalom oltalma a pillanat heve alatt álló alsóbb hatalom ellen. — Nem szabad tehát azt sárba taposni, mert hiszen nem a Sakespeare idejét éljük.

Emlékezhettek az Urak, hogy mikor az a kis szociális mozgalom volt, mennyire szükség lett volna a tisztviselői tekintélyre. Éppen azok szaladtak legelőször a főszolgabíróhoz, akik a tisztviselőket lerántották. Mert a tisztviselői tekintélyvel sokkal többre mehetünk, mint a szuronnyal. (Igaz! Ugy van!) Ott van minden községben a jegyző, ott van a bíró. Hát nekem

ilyen felfogásom volt. Ily felfogás mellett — tekintetes vármegyei Közgyűlés! — nem vehetik tőlem rossz néven, hogy ha talán egy kicsit hevesebben kezdem ezt a dolgot tárgyalni.

Nem tartottam szükségesnek továbbá, hogy a mi tisztviselőink innen eltávozzanak, mert hiszen ők nem vádlottak és én ugy tudom, hogy a vádlottnak is itt kell lenni. Itt nem az az eset forog fenn, mikor a vádlottnak a vagyona van érdekelve, mert ugy tűnik fel többek előtt, hogy korrektségük mélyebben van alásva, mint az megtörtént. Pedig, ha valaki azt a röpiratot elolvassa, látja, hogy a vádlott konkrét esettel nem áll szemben, tehát nem is védelmezheti magát.

De — tekintetes Vármegye! — rövid leszek. Én azt tartom, hogy az ő tisztaságuk, tisztességük, becsületük ily névtelen irka-firkával semmi körülmények között sem érinthető. Ha velem, vagy bármely tisztviselővel baja van valakinek s ezt kell megszokni a magyarnak — van mindnyájunknak felettes hatósága és ha ellenem vád van, azt tartom tisztességes eljárásnak, ha az illetékes felettes hatóságnál ragadja meg az iniciatívát, nem pedig itt palam et publice rágalmatokat szórni, mert nem mindenki érti annak horderójét.

Egy példával élek, — bocsánatot kérek, hogy ezt is előadom. — Engem most meghuzgáltak aképviselőházban és egy szóbozlói ember azt mondja, hogy nagy baj van, beperelték kigyelmedet. — Baj van! nem lehet az. — De igen! beperelték kigyelmedet. — Bepanaszolt engemet Polónyi a belügyminiszter urnál, ki nekem legfőbb hatóságom, hogy bünt cselekedtem a szóbozlói erdőbe, náit kérte, hogy büntessenek meg. Na, hiszen kérhették ezt, magának is joga van ezt kérni. — Akkor hát nincs baj, — mondá az atyafi. És mi volt ennek az oka, az, hogy nem mérlegelte kellőleg a dolgot.

Na, de befejezem beszédemet és köszönöm szives türelmüket. Csak még egy indítványt terjesztek elő. Nekem az lenne az indítványom, hogy ütnének agyon ezt a dolgot itt, ha indítványomat egyhangulag elfogadnák, — mert hiszen nem szoktam olyan indítványt előterjeszteni, a mit el nem lehetne fogadni.

Az én indítványom az volna, hogy mondja ki a Közgyűlés, hogy ezt a röpiratot, illetőleg az abban foglaltakat felháborodással és megvetéssel visszautasítja. A legnagyobb megbotránkozását fejezi ki a felett; a megtámadott tisztviselőknek rendithetlen bizalmat szavaz és ezen határozatát Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága a magyarországi összes törvényhatóságokkal közölni fogja. — Kérem a közgyűlést indítványom elfogadására. (Elfogadjuk! Éljen!)

A főszolgabíró tiltakozása.

Amint a Lengyel Imre fenti és gyorsírójegyzet után reprodukált beszéde elhangzott, *Ferenczy Elek* főszolgabíró emelkedett szólásra.

— Mikor ez a röpirat — ugymond — legnagyobb meglepetésemre megjelent, olyanforma hangok is hallatszottak, mintha ezt a röpiratot én irtam, vagy sugalmaztam volna. Tiltakozom ez ellen. Sem nem irtam, sem nem sugalmaztam, sem semmi részem benne nem volt.

Gróf *Dégenfeld*: Helyes!

A főszolgabíró olyan nyiltan, őszintén és határozottan jelentette ki ezeket, hogy a kételkedés gyanuját is megsemmisítette vele.

Somossy Béla Bőszörmény polgármestere nem látja szükségét annak, hogy a törvényhatóság elégtétele után a megrágalmazott tisztviselők sajtópert is indítsanak.

Dr. Popper Mór azt nem helyesli, hogy a törvényhatóság határozata valamennyi megye törvényhatóságával átiratban közöltessék.

Tóth M. Pál, Simon Károly felszólalása után a közgyűlés kimondja, hogy felháborodással és megvetéssel utasítja vissza a röpirat rágalmait, a megye megrágalmazott tisztviselőinek pedig feltétlen bizalmat szavaz.

— Hivassanak be a tisztviselők!

— Közöljük velük a határozatot!

— Jöjjenek be! Hallják az elégtételt.

Elnök: Ne méltóztassanak ezt kívánni.

A törvényhatóság elismerése és bizalma megtörtént. A közgyűlést bezárom.

A közgyűlés tagjai benn maradnak, küldöttség megy a megrágalmazott tisztviselőkért s mikor az alispán ősz alakja feltűnik, viharos éljenzés tör ki.

Lenygel Imre tolmácsolja előttük a közgyűlés határozatát, amelyre Rásó alispán válaszol.

— Fényesebb elégtételt nekünk — ugymond — bíró nem adhat. Köszönettel és hálával fogadjuk a közgyűlés bizalmát s ígérjük, hogy míg e helyen leszünk, az igazságtól és az egyenes utról eltérni soha sem fogunk.

Viharos éljenzéssel vették körül a négy főtisztviselőt s a közgyűlési teremből folytonos ováció közepette kísérték le őket.

POLITIKAI HIREK.

A bács megyei főispánság. A Vojnich István báró távoztával megüresedett bács megyei főispáni székbe hir szerint Latinovics Pál, volt országgyűlési képviselőt fogják kinevezni.

Az új katonai büntető törvénykönyv. Említettük nemrég, hogy az új katonai büntető törvénykönyv ügye nem sokára dűlőre jut. Most azt jelentik, hogy az ez ügyben egybehívott bizottság e hó 20-án veszi tárgyalás alá a katonai büntető perrendtartásról szóló javaslatot. A tanácskozás Bécsben lesz Krieghammer közös hadügyminiszter elnöklése alatt. Részt vesz benne báró Fejérváry Géza m. kir. honvédelmi miniszter is, meg az osztrák honvédelmi miniszter is.

VIDÉK.

Egy férj tragédiája. Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap a szegedi tanyák között. Egy fiatal asszony, a ki különben a legnagyobb szeretettel vonzódott az urához, ezt véletlenül lelőtte. Mig Andrásnak hívták a szerencsétlen embert Egy revolverrel elakarta cserélni vadászfegyverét. A felesége Bálint Julis kíváncsian forgatta a kezében, nem tudván, hogy töltve van. Az ujjával megnyomta a pisztoly ravaszát s egy lövés dördült el. A következő percben megrázó jelenetek játszódtak le. Mig András pár órai kínos szenvedés után meghalt. A vizsgálatot megindították.

Szilágyi Dezső szobra Nagyváradon. Szilágyi Dezső emlékét szülővárosa, Nagyvárad méltó módon akarja megőriztetni. Mint onnan jelentik, ma a városi közgyűlésen a tanács javaslatára elhatározták, hogy Szilágyi Dezső nevével utczát neveznek el, szülőházát emléktáblával jelölik meg és hogy országos adakozásból szobrot emelnek. Mindenesetre szép gondolat, hogy a nagy államférfiu ércalakja ott álljon ahol bölcsője ringott.

Gyermekek halálos verekedése. Torna-Szent-Miklós községben tegnap két 15 éves fiu, Szalávik Pista és Tót Pali csak úgy gyermekjátékból birokra keltek. Tót Pali erősebb volt és Szalávikot földhöz terítette, erre Szalávik dühös lett és egy közelében lévő hasábfával olyat ütött a Tót Pali fejére, hogy a szerencsétlen gyermek halva terült el a földön.

Választási mozgalmak Debreczenben.

Debreczen, szept. 14.

A tegnapi nap sorra termette a választási szenzációkat. Egyik meglepetés a másik után született. A választó polgárok még be se tárgyalták azt a hirt, hogy *Dr. Király Ferencz visszalepelt a jelöléstől* és már új esemény híre ébredt fel s adták meglepetéssel és csudálkozással szájról-szájra az emberek: *Márk Endre lesz a második kerületben a dr. Bakonyi Samu ellenjelöltje.*

Az alkotmányos küzdelmek közepette sűrű, sötét felhők tornyosulásától, vihartól tartottak a legtöbben. És a felhőcsoport szépen foszlani kezd. Jós szemekkel olvassák a derült ég fényénél, hogy kik lesznek Debreczen város országgyűlési képviselői. Három név, három jelölt neve ragyog fel:

Dr. Thaly Kálmán,

Dr. Bakonyi Samu,

Lovag Dobiecki Sándor.

Három kitünő szónok. Három büszkesége Debreczennek. Három kiváló tagja a magyar parlamentnek.

A politikai helyzet, a hangulat, a felhangzott vélemények, bizonyítani látszanak ezt a feltevést. Nagyon könnyen valóra válhat ez a jóslat s elfogulatlan politikusok, a kik Debreczen dicsőségét is nézik, a változott körülmények között talán pártkülönbség nélkül örömmel üdvözölnék a jóslás, a feltevés megvalósulását.

A tegnapi nap váratlan eseményeiről a következőkben számolunk be:

Dr. Király Ferencz visszalepett.

Az alkotmányos küzdelem óráiban szenzációs hir kelt szárnyra tegnap délelőtt. Kevesen akartak hitelt adni neki. — Arról szólt, hogy *dr. Király Ferencz a második kerület jelöltségétől visszalepett.*

A hir pedig való volt. Dr. Király Ferencz tegnap reggel terjedelmes levelet intézett *Komlóssy Dezső*hoz, mint a második kerület elnökéhez, amelyben tudatja, hogy *„változott körülményei és megrendült*

egészségi állapota kényszerítették arra az elhatározásra, hogy a bizalmat vissza adja választói kezébe és a második kerület jelöltségétől visszalepjen.“

A hir csudálkozással töltött el mindenkit s megindultak a kombinációk az új jelölt személyére nézve.

Dobiecki beszéde.

Kevéssel a fentebbi hir szárnyra kelte után Dobiecki pártja gyűlt össze a Debreczen-szállodában. Két szobát és a folyosót teljesen megtöltötték. Mint a Dr. Bakonyi Samu jelölésén, olyan nagy érdeklődés uralkodott közöttük. Küldöttségileg hívták meg közülük Dobiecki Sándort, akit viharos éljennel fogadtak és *Jósa Vincze* lelkes hangon üdvözölt.

— Az lesz a mi legnagyobb büszkeségünk — ugymond — ha egy ilyen kiváló szónokot, egy ilyen kitünő tehetséget, Debreczennek egy ilyen önzetlen barátját és polgárát küldhetjük méltó helyére, a parlamentbe.

Dobiecki Sándor e szavakra a következőkben válaszolt:

Tisztelt Polgártársaim!

Zavaros fővel állok itt Uraim. Megzavarta az éjjeli utazás, megzavarta a hírek özöne; de leginkább megzavarta polgártársaimnak ama lekötelező szívesége s figyelme, hogy éjjelüket feláldozva elértek Püspökladányba.

Fogadják érte hálás köszönetemet!

A szeretet és ragaszkodásnak eme váratlan megnyilatkozása biztatás a jövőre és tanúsága annak, hogy a változott viszonyok dacára, a jelölés felajánlásakor kimutatott bizalmukat irányomban hiven megőrizték.

Uraim! Nem azért jöttem ide, hogy programot mondjak. Programm a multam. Programm a több mint 30 évre terjedő működésem s programm az a 7—8 év mit Önök körében tölték.

A hosszas közszolgálat megedzett, kemény munkássá tett. Ha dolgos embert kívántak bizalmukkal megtisztelni, akkor benem megtalálják. A Debreczenben töltött idő alatt azt hiszem bebizonyítottam ezt. De remélem bebizonyítottam azt is, hogy soha sem stréberkedtem, soha sem kerestem a kitüntetés, de bárhova állítottak, a bizalmat odaadó, önzetlen munkássággal igyekvém meghálálni.

Igy lesz a jövőben is s ha bizalmukból az a kitüntetés ér, hogy országos képviselőjük lehetek, ígérem, hogy kétszeres munkásságot fejték ki, hogy hazám érdekei mellett Debreczen javát is szolgálhassam.

Azt hallom ellenfeleimnek éppen munkabírásom nem tetszik. Hiszen igaz, hogy szeretném Debreczent diszessé, nagygyá tenni; rajongok ama eszméért, hogy jóléttel halmozzuk el polgárságát s mert a jólét forrásai a közgazdasági téren találhatóak meg, e téren fogok nem jó tanácsokat adni, de dolgozni s ha Isten s polgártársaim segítenek, — teremteni.

Azt mondják továbbá ellenfeleim, hogy idegen vagyok! Szomorú volna, ha a magyar ember saját édes hazájában is idegen volna! Hisz engem is törzsgyökeres magyar anya szült s annak tejével szivtam magamba a hazaszeretetet, mi a kolozvári református kollegiumban nőt nagyra s itt erősödött meg magyar hitvallásom is.

A néppárti vád szót sem érdemel. Ez a *bolondok és cselősök ráfogása.* Nem vagyok törzsökös debreczeni ember? Jobban

sajnálom mint ellenfeleim, hogy nincsen Debreczenben vagy tiz házam, avagy sertés-hizlalóm, de mit tehetek róla, hogy a sors arra kényszerített, hogy a nemzet munkása eszem után legyek. És mégis debreczeni vagyok, mert kis Debreczennek hívják szülővárosomat, az erdélyi Tordát s már dadám meséi arra tanítottak, hogy onnan messziről, a hegyeken túlról a nagy és ősi Debreczenből szakadtak be elődjaink.

S most férfi korom legszebb éveit itt töltve, megszerettem Debreczert, pedig a férfi szeretete nem muló tűz, de a sirig melengéti kebleinket. Végül még egyet

Tisztelettel hajlom meg ellenfelem előtt, Debreczennek ez érdeműs derék fia előtt. A sors szembe állított, a harcot meg kell vívnunk, de legyen a küzdelem nemes, Debreczenhez méltó. Nem mi bontottuk meg a pártot és mégis mi ügyeljünk, hogy e sajnós dolgot ne mérgezzük el a pártszenvédely.

Ha ekként küzdhetünk, összetartva, büszkén lengethetjük a szabadelvűség zászlaját!

Éljenezve, tapsolva vették körül jelöltjüket s a győzelem reményében üdvözlötk.

Márk Endre jelölése.

Dr. Király Ferencz visszalépésének bejelentése után a szabadelvűpárt délutánra két gyűlést hívott össze. Az egyiket három órakor tartották meg. Ezen a Piacz-utca szabadelvű választói gyűltek össze.

Elismeréssel adóztak dr. Király Ferencz eddigi működésért és sajnálattal vették tudomásul visszalépését.

Csanak József ezután azt ajánlotta, hogy Márk Endre ügyvédet léptessék fel képviselőjelöltnek.

A javaslatot elfogadták s az ülés az új jelölt éltetésével ért véget.

Öt órakor már a Hatvan-utcai szabadelvű választók gyüleseztek, ahol Muraközy László ajánlotta a Márk Endre jelölését s egyhangulag elfogadták.

A két határozatot a ma d. u. tartandó intéző bizottsági ülés elé terjesztik, amelynek határozatával és javaslatával együtt a vasárnap d. u. 4 órakor tartandó kerületi gyűlés elé terjesztik.

Választási elnökök.

A választási küldöttségek megalakítása előtt már hangoztatják, hogy körülbelül kik lesznek a választási elnökök.

E szerint az első kerületben Mayer Emil és Papp Ferencz; a második kerületben dr. Kemény Mór és Des Combes Henrik, a harmadik kerületben dr. Tüdös János és dr. Popper Mór.

Programmbeszédek.

A függetlenségi párt jelöltjei már elmondták programmbeszédeiket. E hó 22-én délelőtt pedig a szabadelvűpárt jelöltjei tartanak programmbeszédeket.

A jelöltek a városháza udvarán mondják el programmbeszédeiket.

Jelölő gyűlés.

Meghívó Az első kerületből a szabadelvűpárt tagjait Dr. Nagy Lajos ügyvéd, elnök jelölő értekezletre hívja össze, amelyen a párt intéző bizottsága Dr. Körössy Kálmánt fogja a jelölésre ajánlani. A jelölő értekezletre a következő meghívót bocsátott ki:

Debreczen város I. ső választó kerületének szabadelvű pártja *f. hó 15-én vasárnap délelőtt 11 órakor* az „Arany Bika” vendéglő földszinti éttermében képviselő jelölő gyűlést tart, melyre a kerület szabadelvű párti választó polgárait tisztelettel meghívom s minél nagyobb számban való megjelenésüket kérem. Debreczen 1901. Szept. 12-én. dr. Nagy Lajos, az I. ső kerület szabadelvű pártjának elnöke.

ÚJDONSÁGOK.

* **Végh Gyula itthon.** — Végh Gyula h. főkapitány rövid szabadságáról visszaérkezett s ma délelőtt már átveszi a bűnügyi osztály vezetését.

* **Uj doktor juris.** Ifj. Thót László, városunk szülötte, ki a helybeli jogakadémianak volt kitűnő hallgatója, Kolozsvárt e héten tette le az utolsó jogtudori szigorlatokat. A tudorrá avatás a szokásos ünnepi formák mellett, ma délben megy végbe a kolozsvári tudományos egyetemen.

* **Szenzációzás betörésről** értesítették tegnap a debreczeni rendőrséget, melyet Miskolczon követtek el. A betörők Lichtschein Sámuel Széchenyi utca 62. szám alatti lakását feltörték s onnan nagy mennyiségű ezüst evőeszközt, négy koral nyakéket, egy arany órát lánczczal, 25 darab husz és tiz koronás aranyat és száz korona készpénzt elloptak. Az összes elrabolt tárgyak értéke meghaladja az 1800 koronát. Az a körülmény, hogy a *Miskolczon elkövetett betörés végrekajlása teljesen megegyezik a Debreczenben legutóbb elkövetett három betöréssel*, azt a feltevést engedik következtetni, hogy a rendőrség itt egy nemzetközi betörővel, vagy betörő bandával áll szemben. — Legfurfangosabb módon tudakolják ki az olyan lakásokat, honnan a lakók távol valamelyik fürdőn nyaralnak. Ezen lakásokba vezető ajtók betétjét kifürészelik és úgy hatolnak be a lakásba. *Igy cselekedtek Debreczenben s most legutóbb Miskolczon is.* A debreczeni rendőrségnek sikerült az egyik betörés után a vakmerő tettes személyleírását megszerezni s most ezt sokszorosítva megküldi az összes hatóságoknak. A nagy erélylyel megindult nyomozás valószínűleg rövid idő alatt eredményre fog vezetni.

* **Megugrott a feleségétől.** Fehér Lajos volt kassai, utóbb nyiregyházi rendőr békétlenkedő természete miatt mindenünnen kikopott. Utóbb már feleségével sem fért össze. Összes keresetét szeretőjére költötte, úgy, hogy feleségének, ha élni akart, ugyancsak hozzá kellett látni a munkához. Dolgos, munkás kezének csakhamar meg volt a látatja, mert rövid idő alatt már félre is rakhatott keresetéből. Körülbelül százhusz koronája lehetett már az almáriumban elteve, melyet iáltékenyen őrzött az ura elől.

Fehér Lajos nem azért volt ám rendőr, hogy ő előtte soká lehessen titkolózni, csakhamar észrevette a rejtett kincset s egy alkalmas pillanatban, hogy meglophassa a feleségét, magához kaparintotta s megugrott vele. Egyenesen vonatra ült, hogy Debreczenben egy rég elfelejtett szeretőjét felkeresse. Az állomáson már várták a debreczeni rendőrök, kiket táviratban értesítettek az esetről s a leszállásnál nyomban lefűltek. A pénzt elvették tőle s mivel felesége nem kívánta megbüntetését, szélnek eresztették.

* **Az influenza dühöng.** Már ahogy szokás mondani, dühöng az influenza Debreczenben. Az őszi idő meghozta ezt a bosszantó betegséget, amely különösen az öregebbeket hamarosan ágyba dönti. Napról-napra több az influenzások száma s mahónap már jobban fogunk tartani az influenzától, mint a — pótadótól.

* **Köszgyűlés.** A debreczeni termény- és éruaktár részvénytársaság szeptember 29-én d. o. 10 órakor a városháza nagyteremben tartja évi rendes közgyűlést.

* **A cselédügy rendezése.** Széll Kálmán belügyminiszter fontos rendeletét küldött szét, melyben a cselédügy rendelkezésének megkezdett munkálatait bővíti ki üdvös intézkedéssel. A belügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy a helynéküli cselédek befogadására az országban hatósági cselédmenedék helyeket állítsanak föl és a helynéküli cselédek számára, a kik léptenyomon ki vannak téve a cselédszerzők hatalmának, ingyenes közvetítő intézeteket rendezzenek be.

* **Elveszett vagy ellopták.** Kovács János debreczeni lakost a Cserére utazva nagy meglepetés érte a halápi állomáson, hol leszállott. Pénztárczája ugyanis, melyben háromszáthatvan korona készpénz, egy ezernégy száz koronáról szóló váltó s egyéb értékpapír volt — eltűnt. Valószínű, hogy elvesztette, de azt sem tartja kizártnak, hogy valamelyik szemfüles zsebtolvaj a debreczeni állomáson a pénztár előtti nagy tolongás közben kilopta zsebéből. Az esetről értesítette a rendőrséget, mely megindította a nyomozást.

* **Tolonozok a rendőrségen.** Rongyos, kopott ruhájú, züllött alakok jobbára azok, akik két szurony között utaznak vasuton vagy gyalog. Lopás, csavargás és egyéb bün terheli nagyrészüknök lelkiismeretét, ha ugyan van még lelkiismeretük. — És a társadalom e száműzöttjeinek száma nap nap mellett szaporodik. A rendőrség tegnap megtartott razzijája alkalmával tizenketten kerültek hurokra, kiknek még lakásuk sincs. A csavargókat a hólnapi napon tolonozolják illetőségi helyükre.

* **Öngyilkos huszárőrmester.** Csak tegnap irtuk meg egy szegény honvédhuszár szomorú tragédiáját s ma már újabb huszártragédiáról adhatunk hírt. Még legszebb éveiben volt Adorján Lajos huszárőrmester s már sem kívánt tovább élni. Felesége és kis gyermeke boldoggá tették otthonát

Elégedettség, békesség uralkodott a csendes hajlékban, de Adorján Lajos huszárörmester azért nem találta meg még ebben sem a boldogságot. Ugy beszélnek a Péterfia-utcai kaszárnyában, hogy nem volt kibékülve a sorssal. Mostohán bánt vele, kevés kilátása volt a jövőre s ez sokszor elkeseredetté tette. Tegnap délelőtt aztán a kaszárnya raktárépületébe ment s kevéssel azután hatalmas dörej hangzott el. Csakhamar összefutottak s ott találták Adorján Lajost véresen. Vonaglott a szegény, csak a szeméit meresztette a rémülten összefutókra. Revolverből mellbe lőtte magát. A szívért akarta összezuatni a gyilkos golyóval, de ugye lehet reszketett a keze s a golyó felette hatolt el és — amint az ezredorvos később konstatálta — a hátán jött ki. Az egész testét átfurta a golyó. Állapota különben olyan súlyos, hogy életben maradásához semmi reményt sem fűznek. A sorsában szerencsétlen őrmestert ápolásra kivitték a honvédkórházba.

*** Debreczen és Kecskemét.** — Kecskemét városa a híres jelzőn kívül alaposan rászolgált még egy másik jelzőre is. Arra tudniillik, amely a czimben is látható. Kecskemét ugyanis olyan szépen gyarapszik ujabbban, bizalmasan szólván, jól megy neki. Már két esztendővel ezelőtt Kecskemét városa megszerezte a Földváry családától a város határával szomszédos Baracs pusztát, amelynek területe 3600 hold. Most pedig a város tulajdonában levő Bugacz pusztá szomszédságában megvette Szentkirályi Mórictól 6190 holdat. Ezzel Kecskemét városának már 52680 hold birtoka van. Érdekes, de egyszerű mind sajnálatos, hogy Debreczen városa háromszorakkora vagyon mellett nem tud mást szerezni, csak újabb adósságot.

*** A hadsereg gabonaszükséglete.** Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter rendeletet küldött a katonai hatóságoknak, a katonai kincstár részére szükséges gabonabevásárlások ügyében. A miniszter ugyanis azt tapasztalta, hogy a gabona bevásárlásával megbízott katonai hatóságok közvetlenül a termelőtől szerzik be a gabonát, a kik gyakran nemcsak saját termésüket árulják, hanem kereskedők módjára összevásárolják a másik termésit és ezzel üzérkednek. Minthogy ez az eljárás sérti a kereskedők érdekeit, a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy ezentúl a hadsereg gabonaszükségletét csakis a terménykereskedőktől szabad beszerezni.

*** Pinczér-tanonoznak** egy jóra való fiú Márkus Jenő Dréher sörösarnokába azonnal felvétetik.

*** A vendéglők és kávéházak tolvaja.** Sokféle módját eszelik ki az emberek annak, hogy hogyan lehet pénz és dolog nélkül könnyű szerrel megélni. Egyik másik nagy stíliú gazember éveken át üzi gonosz mesterségét, míg eltudják csipni, szélhámoskodását rásttik és megbüntetik. De addig élnek és mulatnak, kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy a szomorú végzettel törődjenek. Simon József asztalos segédet is csábította az az élet, de mivel e

már sokszor elitelt téren még csak kezdő volt, nagyon hamar rajta vesztett. A vendéglőseket és korcsmárosokat szemelte ki áldozatául és hol az egyik, hol a másik vendéglőben evett és ivott. Mikor már jólakott, a kezeügyébe akadó tárgyakat magához vette és egy kedvező pillanatban, mikor nem figyeltek rá, megugrott. Három napon keresztül üzte már ezt a csalást, míg végre tegnap elesipték. A Baross-kávéházba tért be, a hol a pinczér kalapjával állott odébb. A pinczér, ki bejövetele óta gyanus szemmel nézte Simon Józsefet, észrevette eltűnését, utána iramadott és a Kossuth-utczán elesipte. Simon József most a rendőrség kosztját élvezi. Ez valószínűleg elveszi a kedvét hasonló bűnös cselekedektől.

*** Meglopta a gazdáját.** Lapunk csütörtöki számában megemlékeztünk már arról, hogy Tóth Juliánna cseléd gazdáját Lindenfeld Jenőt miként károsította meg. Hosszas kihallgatása során állhatatosan tagadott, de a folytonos keresztkérdések annyira megzavarták, hogy végre töredelmes vallomást tett. Elismerte, hogy ő lopta el gazdájától a párnákat és több apró tárgyat, melyeket a házmesternének adott el potom árért s a kit különben a lopás értelmi szerzőjének tart. A leány vallomása alapján a rendőrség házkutatást tartott a Péterfia-utca 4. szám alatt lakó házmesternél, hol az elveszett tárgyakat tényleg megtalálták. Előkerült még egy csomó suszter műhelybe való szerszám is, melyek állítólag szintén lopás útján kerültek oda. A szerszámok Róth János házigazda műhelyéből valók. A rendőrség Tóth Julist továbbra is fogva tartja, míg a házmesterné ellen megindította az eljárását.

*** A gyümölcs, mint orvosság.** A gyümölcs gyógyító erejéről ezeket írja egy szaklap: A szőlő, különösen a kék, nagyon tápláló és vértisztító, ezt követi jó hatás tekintetében a reggel éhgyomorra evett, nem túlerett őszi barack. Naponkint reggel éhgyomorra együnk egy narancsot, mely hosszabb használat után kigyógyít az étvágytalanságból. Főtt alma a gyermekeknek jó. A paradicsom leve kitűnő a bél- és májbajoknál. A görögdiynyve lázas állapotban és vesebajban. A citrom leve egy csésze forró kávéban pompás szor fejfájás ellen. Czukorba főtt földi szeder jó csillapítószer köhögés ellen. Görvélykór ellen nagyon dicsérik a kőkényből főtt és hidegen ivott teát; a fagydagánatokat a beteg testbőrre kent friss szamóca oszlatja el.

*** Mindenáron halni akar.** A Pesti utca 69. számú háztól egy fiatal leány tett az éjjel jelentést a rendőrségnek, hogy a nővére beleakart ugrani a kutba, de megakadályozták. Azután kötelek, majd gyufát szerzett s azt is elvették tőle. Rendőri beavatkozást kért, mert a nővére mindenáron halni akar s nem bírnak vele. Ez a halálba vágyás pedig azért született meg a lelkében, mert nem akarják elvinni a vasárnapi mulatságra. A rendőrség kiküldöttei el is mentek és szép szóval hatottak is a halálba vágyó leányra.

*** Urak figyelmébe.** Debreczen és vidéke uri közönségének nincs többé arra szüksége, hogy ruha szükségletét a fővárosban szerezzék be, mert Prelovszky András uri szabó termében (Kossuth-utca) a legkényelmesebb igényeknek megfelelő öltönyök, felöltők készülnek. Ezen első rangú uri szabó üzlet tulajdonosa ez uton tudatja a n. é. közönséggel, hogy az őszi és téli idényre raktárát legfinomabb bel- és külföldi gyapju szövetekkel dusan felszerelve és szives pártfogást kér.

*** Cselédfogadás ujmódja.** Egyik polgár a mi nap kérde a kocsisától:

— Te Jóska, tudnál egy jó kocsisat?
— Tudok biz' én, ténsuram A Kertész Miska.
— Megbízható?
— Az ám!
— Nem iszik?
— Nem ám!
— Tud bánni a lovakkal?
— Tud ám!
— Fél a fehérszékeltől?
— Fél ám!
— No, — akkor mond meg neki, hogy — tizennégy nap mulva ide jöhet hozzám a te helyeire.

*** Halmágyi Sámuel női és gyermek felöltők áruházában Debreczen főtér** megérkeztek: a legújabb női felöltők, paletók, gallérok, szörmeárúk u. m. szörme-gallérok karmantyuk, nyak-coljék igen izlés-teljes és dús kiválasztékban. **Leányok részére** felöltők minden szín és nagyságban. Az árak a lehető legjutányosabbak.

*** Neumann M.** Magyarország legnagyobb és legrégebb férfi-, fiu- és gyermek-ruha cég debreczeni fióktelepe által a következő közhasznú értesítés közzétételére kértünk fel: Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város nagyrédemű közönségének páratlanul álló és kényelmes módot nyújtó ruhaszükségletének beszerzésére, a mennyiben nem kell, hogy jó minőségű, elegáns, divatos és mégis olcsó öltönyért Pestre, Bécsbe, esetleg a külföld más városához forduljanak, mert szükségletét itthon a legjobb hírnévnek örvendő kész férfiruha üzletben kiszámíthatatlan nagy választékban teljesen azonos minőségben, — a legutóbbi divatszabás szerint készülve, feltétlenül olcsóbban kapja meg. Raktáros mon kizárólag csakis legjobb szövetekből készült ruhákat tartok s így azon kellemelyzetben vagyok, hogy áruimmal még a legmagasabb fokú igényeknek is képes vagyok megfelelni. Mértékszerű ruhák elkészítésének külön osztály áll a nagyközönség rendelkezésére. Ezen pártolásra érdemes üzlet Debreczenben, főtér, a magyar kir. postával szemben van. Kitűnő tisztelettel: Neumann M.

*** Általános közkezdveltségnek örvendő** uri divatüzlet Debreczenben. Kis templom mellett. Az őszi, valamint iskolai idényre igen szép és olcsó ujdonságok érkeztek, u. m. férfi és fiu kalapok, ingek, gallérok és nyakkendők, cipők, harisnyák, alsó ruhák és több másféle e szakba vágó czikkek, melyeket feltűnő olcsó, szabott árban ajánl Fekete Jakab uri divat üzlete Debreczenben.

SZINHÁZ.

Makó válasza. Komjáthy János visszavonulása után a másik pályázó Makó Lajos színigazgatót, hogy három

nap alatt tegyen nyilatkozatot, ragaszkodik-e a pályázathoz s hajlandó-e a városi színház igazgatását elfoglalni. Makó Lajos nem várta be a három napot, hanem azonnal válaszolt. Válasza amely tegnap reggel érkezett, szóról-szóra a következő:

Tekintetes városi Tanács!

A Tekintetes Tanácsnak folyó hó 12 én reggel nyolcz órákor vett végzésére válaszolva, van szerencsém kötelezőleg kijelenteni, hogy én a debreczeni színházért eddig is komolyan és őszintén pályáztam. Eddigi pályázatomat tehát továbbra is komolyan és őszintén fenntartom és óvadékomat a kiirt pályázat értelmében továbbra is letétben hagyom.

Makó Lajos ezen nyilatkozata a színházbizottság és tanács elé kerül, a hol természetesen a Makóval leendő szerződés-kötést rendelik el.

TÁVIRATOK.

A buffalói merénylet.

Buffalo, szeptember hó 13. Az elnök ágya körül összegyűlt orvosok ma reggel 3 órákor mind kijelentették, hogy az elnök állapota válságos.

Newyork, szeptember 13. Buffalóból jelentik, hogy Mac Kinley haladoklik s kezelő orvosai teljesen lemondottak azon reményről, hogy életét megmenthessék. Ez a megdöbbentő fordulat úgy következett be, hogy az elnök vérmérgezést kapott. Tegnap ugyanis új kötéssel látták el, miközben egy kis ruhafoszalány véletlenül a sebbe került s vérmérgezést okozott. A lesújtó hír óriási konsternációt kelt világszerte, mert a legutóbbi tudósítások már teljesen veszélytelennek mondták a Mac Kinley állapotát, sőt felépülését pár héten belülre jelezték.

Pulszky Ágost temetése.

Budapest, szept. 13. Pulszky Ágost országgy. képviselő temetése ma délután ment végbe óriási részvét mellett. Az elhunyt nagy politikusi ravatalánál megjelentek Széll Kálmán, Hegedüs, Plósz és Lukács miniszterek, továbbá a szabadelvűpárt, az akadémia, az egyetem, Nagy-Szécsény község és a selmeczbányai szabadelvűpárt küldöttségei. Az akadémia és az egyetem nevében Concha Győző jogkari dékán mondott gyönyörű gyászbeszédet a ravatal fölött.

Választás vesztegetéssel.

Budapest, szeptember 13. Még alig pár napja, hogy az új választási törvények — melyek tudvalevőleg szigoruan tiltják a vesztegetést — életbeléptek, már is a törvények áthágásáról adnak hírt. A „Hazánk” jelenti ugyanis, hogy a somkuti kerületben a szabadelvűpárti jelölt Bamberger Béla kortesei erősen vesztegetnek s 30 koronájával vásárolják a szavazatokat. Sőt arról is értesül nevezett lap, hogy Somkuton

már nagy verekedés is volt, melyen két Bamberger párti választót agyonlőttek.

Uj kabinet.

London, szept. 13. A Timesnak jelentik Peruból tegnapi kelettel: Az új kabinet következőképen alakult meg: Chacaltana Cesarec, — elnökség és külügy; Cardenas Leonidas — belügy; Carvajal Meliton — haditengerészet; Ward Adrien — pénzügy; Alcamera a Linzardo — igazságügy; Larabury Ulanue Eugenie — közmunkaügy.

Háboru előtt.

San Juan de Portorico, szept. 12. (Reuter) Egy Venezuelából érkezett gőzös azt a hírt hozza, hogy az összes 14—60 éves venezuelai munkásokat kényszerítették, hogy belépjenek a hadseregbe. Néhány kereskedelmi gőzhajót is lefoglaltak államszolgálatra, ugyszintén az összes lovakat és öszvéreket. A börtönök mind tömve vannak. Ha csak a háboruról beszél valaki, rögtön a börtönbe vetik. Sok venezuelai utasnak, a kik már helyről is gondoskodtak az északra menő hajókon, megtiltották az elutazást.

Hadi csempepszáru.

Lourenzo-Marquez, szept. 12. (Reuter.) A Limpopo portugál partigőzöst, a mely a Limpopo folyón közlekedik, feltartóztatták, mert azzal gyanúsították, hogy hadi csempepszáru visz. A hajót megvizsgálták, azután megengedték neki, hogy utját folytassa.

A búr háboru.

Fokváros, szeptember 12. A South African News azt mondja Kitchener augusztus 7-iki proklamációjáról: A két köztársaság polgárai ma is harcznak függetlenségükért, a mint 23 hónapja teszik. A harc azonban, amennyire a jövőben látni lehet, az ő részükről reménytelen. Fegyvereik diadala lehetetlen és a külföld beavatkozása ki van zárva.

London, szeptember 13. A Timesnak jelentik Pretóriából tegnapi kelettel: Blood tábornok augusztus 25-én Viljoen búr parancsnokkal Lydenburgban találkozáván, azt ajánlotta a búr parancsnoknak, hogy látogassa meg az egyik összpontosított táborot, hogy a bűrok minden kétsége eloszoljon az összpontosított táborok igazgatása és az angolok hadviselési elvei felől. Viljoen maga nem fogadta el a meghívást, de utasította hadsegédét, Malan törzstüzségi hadnagyot, hogy nézze meg a táborot. Malan szerdán megjelent a niddelburgi táborban, a hol 7000 ember, férfiak, asszonyok és gyermekek vegyest vannak elhelyezve. Malan kíséret nélkül járt a táborban, kikérdezte a menekülteket és végül kijelentette, hogy valamennyien megvannak elégedve. Semmi sincs hiányuk. Csak a hus ellen van panaszuk, de azt egyenlő minőségben kapják az angol katonák és Mid-

delburg lakosai; természetes, hogy marhalegelők híján ez a hus kevésbbé jó. Malan kijelentette, hogy a táborban tapasztalt dolgok nagyon kellemesen lepték meg, azután visszatért Belfastba, hogy Viljoen parancsnokhoz menjen.

HIREK.

Éjjeli pósta.

× **Hegedüs Sándor Miskolczon.** (Éjjeli express tudósítás.) Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter o. hó 19 én Miskolczra megy, ahol részt vesz a protestáns irodalmi társaság gyűlésén. A miniszter d. u. 6 óra 20 perczkor külön vonattal érkezik Miskolczra s 20-án délutánig marad ott. Nagyban készülnek a miskolcziak a miniszter fogadtatására, aki a vármegyeháza nagytermében fogadja a küldöttségeket.

× **Vizbefult révész.** (Éjjeli express tudósítás.) Végzetes szerencsétlenség történt tegnap a közeli Tiszakeszi községben. Sörös József, az odaváló uradalom révésze a mezei munkáról hazatérő munkásokat akarta átszállítani a Tiszán. A kompj lassan uszott a vizen s úgy a folyó közepén lehettek, amikor Sörös a kompról beleesett a vízbe s befult. A vizsgálatot megindították, mert valószínű, hogy Sörös öngyilkosságból követte el tettét. Holttestét még nem fogták ki.

× **Kassa a boradó ellen.** (Éjjeli express tudósítás.) Arad város tanácsa érdekes képviselőházi feliratot küldött meg Kassa városának pártolás végett. A boradóról szól az átirat, amelyben alapos okokkal érvelnek a boradó leszállítása mellett. Az érdekes átiratot, melyhez a városi tanács már hozzájárult, a legközelebbi közgyűlésen fogják tárgyalni.

Felakasztotta a béresét.

— Saját tudósítónktól. —

Seres János farkasdi gazda egy kocsi dinnét vitt a komáromi piacra, hol azt Ivány Dani 17 éves bérese segítése mellett hamarosan el is adta.

A jó vásár öröme betért a gazda egy közeli csapszékre, de mert a kellestésél többet talált felönteni a garatra, nem vette észre, hogy pénzes zacskóját, melyben mintegy 60 korona volt, elvesztette. Hazafelé menve az ártatlan bérest gyanúsította, de az mit sem tudott a pénz hollétéről. A fiu tagadása éktelen haragra lobbantotta a kárvalott gazdát s mikor a gutai határban levő földjére ért, előbb ütlegetni kezdte a bérest, azután pedig egy darab kötelet vett elő és a bérese nyakára kötve felhuzta azt egy közeli akáczfára s ott hagyta.

Szerencsére a járó-kelők észrevették az országut mellett felakasztott szegény béres gyereket s még életben volt, mikor levágták. Seres János ellen a sellyei kirjárásbírósnál megtették a fenyegető feljelentést.

A büntársak.

Regény. —
(Folyt.)

OTÓDIK FEJEZET.

A sötét börtönben.

Jean és a rendőr nyugodt hidegvérűséggel cipelték a halvány, mélyen alvó leányt. A lehulló rezgő falevelek odacsapódtak arcához s a hideg szél odaverődött erősen kitárt s hullámozó kebléhez. Ha valamelyikük talán mélyebben rá tekintett volna a leány halvány arcára, picziny ajakára, aggodó keblére — talán feledte volna kötelességének teljesítését. — De mindkettő néma szótlanúsággal sietett a lepke könnyedségű teherrel a még mindig rájuk várakozó kocsihoz.

A kocsi már türelmetlen volt s ha Jeanék csak még egy rövid negyedórát késnek — elfelejti a fuvarbért, ugy visszahajt, — mintha ott se lett volna. — De a bérenczek megérkeztek. Ilont a kocsi helyezették s az lassan megindult, anélkül, hogy kérdezte volna, hogy hová és merre hajtson. Maga a kocsi sem jól találta magát a montilloni erdő sűrűjében. Egyenesen Párisnak tartott s mikor már rövid ut választotta el a várostól, állott meg. Leugrott a bakról s megrörgette a kocsi ablakát.

— Uram!

— No, mi a baj? — kérde Jean.

— Nincsen semmi.

— Hát akkor miért állott meg?

— Kérdezni akarok valamit.

— Beszéljen! Mit?

— Hová hajtjak?

— A conciegeriebe.

A kocsi dünyögve ült a bakra, bizony itt sovány fizetés néz ki. A rendőrség épületében, a legborzasztóbb börtöni épületben bizony fősvény emberek laknak. Azok a szegények, akik közülök szívesen fizetnének — nincs módjukban. Jha hiába vasajtó, mélyen a föld alatt... Mégcsak a sóhaja sem hangzik fel az ott elítélteknek.

A kocsi mérgesen közzéje vágott a lovagnak s azok ugyancsak neki iramodtak. Alig telt el a negyedóra s a kocsi a conciegerie előtt állott meg.

Jean és a rendőr kiemelték Ilont s egyenesen tartottak be vele. A kapu alatt éppen az igató jött.

— Kit viszték.

A rendőr tisztelgett és jelentette:

— Valnoir megbizásából...

Alkalma sem volt elmondani, mert az igató szavába vágott:

— Tudom! Gyermekgyilkos anya...

Nem néz ki az arcából... Valnoir kitűnő ember, ezzel is bizonyítékát adta nélkülözhetetlenségének.

(Folyt. köv.)

Butorok
a legnagyobb választékban jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben
KILLER EDE
butorgyáros, os. és kir. udvari szállítónál
DEBRECZEN, FŐPIACZ, kaphatók,
hol egy a legszerényebb, mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések és diszítések kitógástalanul eszközöletnek.

20 kr.

egy kiló finom
csemege szőlő

3—4 kilós kosarakban

Szabó Lajos fiai cégénél.

Debreczen, Tisza palota.

Elsőrangú női- és gyermek-felöltő áruház!

Darvas Testvérek

Piaczter, Hungária kávéház mellett.

Megérkeztek az őszi és téli idényre divatos női- és gyermek-felöltők, bundák, blouzok, boak, övök és esőernyők.

Szolid szabott árak.

Minden külföldinél jobbak!

és olcsóbbak.

a „Debreczeni vasöntöde és géplakatosság!

aranyéremmel kitüntetett

kutszivattyúi, borsajtói és szőlőzuzó gépjai!

Eladás egyedül a gyártólepen:
Péterfia végén, a hatházi-utczában

— MEGÉRKEZTEK —

az őszi idényre rendkívül nagy választékban, a legszebb ajándékok, u. m.:

Női ruha-szövetek, francia, teniss és mosó flanelek,

továbbá jó mosó-veledek, mindennemű téli kendők, alsó szoknyák, kötények, gyermek ruhácskák, léger alsó ruhák, női-, férfi- és gyermek fehérneműek, harisnyák, blouzok, szőnyegek, paplanok, ágyterítők óriási választékban, feltűnő olcsó árak mellett.

Nagy választék gyász kelmékben,

melyek mérték utáni elkészítését elvállalom

Tisztelettel

Kiss Lajos

Alföldi takarékpénztár épület.

ANTAL VINCZE

Férfi divatüzlete.

Debreczen, Simonffy-utca 1. szám.

Tisztviselő egylet ruhaszállítója.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagy közönség becses figyelmét felhívni, hogy ugy a

Őszi és téli angol, francia divat szöveim

a legszebb kivitelben és nagy választékban megérkeztek, azokat igen szolid árban a legújabb divat szerint készítem.

Diszruhák legjobb kivitelben. Amidőn ezeket nagybecsű tudomására hozni szerencsém van, **szöveim megtekintését** szíves figyelmükbe ajánlva vagyok, kiváló tisztelettel:

ANTAL VINCZE.

Verseny

Czipő-üzlet

olcsó árakra való tekintettel

TOLNAY DÁNIEL áruháza

Debreczen, Főter, a főpostával szemben. Ajánl

férfi-, női- és gyermek-czipőket

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig óriási választékú raktárt tart, előnyösen ismert elsőrangú műhelyi kézi készítéseiből.

Eladó, vagy kiadó ház.

Nyiregyházán, Pazonyi utca elején, a Korona vendéglő közelében 9. házzámu alatt fekvő és Takács Győző budapesti, Takács Erzsébet Betegh Mária székelyudvarhelyi és Takács Marcsa Konrád Gyuláné nyiregyházai lakos tulajdonát képező és Nyiregyháza város tek. tanácsa által 38000 koronára becsült ház örök áron eladó, vagy évi 1900 korona bérért bére is adó.

Nevezett ház, miután két utcára illetve piacra néz s boltok sorában fekszik vendéglőhelyiségnek, bérháznak, illetve boltoknak és raktároknak is igen alkalmas.

A házban létező több lakosztályból, egy utcai lakosztály, a Pazonyi-utcára 5 ablakkal, melyben 5 szoba stb. van, jelenleg is üres, azonnal is bére vehető.

Megjegyzetjük, hogy az előbbben kitért háznak a Zöltségtér-piacra néző **kis kertje** házhelyiségnek, vagy boltoknak külön is eladó 16000 koronéért.

Értekezhetni Konrád Gyulánál Nyiregyházán, Vizi utca 21. szám alatt.

Vau szerencsénk a n. érd. közönséget értesíteni, hogy raktárunk

női-divatosztályát

az őszi- és téli idényre a legújabb

Szines és fekete selyem

Gyapju női ruhaszövet

Flanell, mosó velez

Téli kendő, sál

Ruhadiszek és bélésárukkal

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégétől

átvett árakat pedig

rendkívül jutányos áron

árusítjuk el. Kiváló tisztelettel:

Donogán és Somossy,

KUNZ JÓZSEF és Társa utódal.

Apró hirdetések.

Házutáni föld az Ondódon kedvező föltételek mellett eladó. — Értekezhetni: Neuhauser órásnál Piacz-u. 81.

Cserép és palafedeleket.

Ujakat vagy átfedéseket és javításokat szak szerűen jutányosan eszközöl Kompanek József cserép és palafedő mester, lakásom V-ik ker. Homokkert utca 121. szám.

Két szoba butorozva vagy anélkül kiadó. Ugyanott egy használt zongora eladó. Hatvan u 58.

Ügyvédi irodákban és törvényszéknél előforduló másolásokat, hivatalos órámön kívül olvállalok. — Czim a kiadóhivatalban.

Kitünő muskatály csemege ezölő kilója 18 kr, posta-csomag 1 frt. 35 kr. Dr. Kertész Józsefnél H.-Böszörményben.

Csemege szőlő legkiválóbb paszatuti és schasselas fajokból kapható kilónként 20 kr. árban. Kandel Ferencznél, Hunyadi-u. 5. sz.

Kacz Lajos borkereskedésében jó karban levő hordók eladók.

A Takarékos és Hitelintézet

Csapó-u. 4. szám alatti házában egy kettős és egy kisebb bolthelyiség kiadó. Értekezhetni az intézet vezérigazgatójával a hivatalos órák alatt.

Uradalmi thea vaj naponta állandóan friss érkezés kapható Czeglédy és Polgárnál.

Remek duránczai barack befőzésre kapható. Czeglédy és Polgárnál. (Bika szállodával szemben.)

Gasparik Antal ékszerész és ingaóra-gyárosnál egy tanuló fizetéssel azonnal felvétetik.

Uj boros hordók minden nagyságban elsőrendű készítmény megtekinthetők és megrendelhetők Debreczeni Lajos hentes üzletében, Verbőczy-utca 8.

Fűszer- és magkereskedés áthelyezése.

Értesítem a n. é. vevőközönseget, miszerint fűszer-, csemege-, és magkereskedésemet f. év november havában tetemesen megnagyobbítva s teljesen modernül berendezve, a szomszédos újonnan épült Kardos-féle házba (Kardos és Bosznay üzletek közt) helyezem át. Kötsek Géza előbb Gaszner Károly.

Szülők figyelmébe. A közeli iskolai évadra ajánlom: saját készítésű kitünő hangu iskolai hegedűmet, kitünő berzsonya vonóval ellátva 4 frt 50 krtól. Továbbá vállalok zongora és mindennemű hangszerek javítását és hangolását. Schmlt S. udvari hangszergyáros Piacz-utca 73.

Igyunk ebesi artézi üdítő vizet. Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár Piacz-utca 7. szám.

Köhögésnél legjobb a Borsy-féle Pometeffi cukorka. Kapható Borsy-cukrászdában és Jóna és Jóna utcák üzletében. 1 doboz 20 fillér.

Harisnyák nők, férfiak és gyermekek részére a legjobb szintartó pamutból kötve jutányos áron beszerezhetők Márton Gyula férfi és női divatüzletében, Bika sz. álcoda mellett. Harisnyá fejleléseket vállalat.

Választási zászlókat

felírással valamint tollakkal és jelvényekkel feltűnő olesó árban szállít:

ZELINGER EDE

czég festő, Debreczen.

Uj fűszer- és gyarmatárú kereskedés.

Van szerencsénk a n. é. közönseget értesíteni, hogy a helybeli piacon, Simonffy-utca 2. sz. (városi-bérház)

Lusztig és Bán

törvényszékileg bejegyzett czég alatt ugy nagyban, mint kicsinybeni fűszer-, liszt- és gyarmatárú kereskedést nyitottunk.

Évek hosszú sora óta foglalkozunk e szakmával, ismerjük a legelőnyösebb bevásárlási forrásokat, meg tudjuk választani az árú minőségét, kellő tőkével is rendelkezünk, így tehát azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy vevőinket minden tekintetben kielégíthetjük.

Hangsúlyozzuk még, hogy egy elsőrangú tiszavidéki gőzmalom kizárólagos elárúsítását bírjuk, így tehát liszttekben igen kedvező árak mellett a legkitünőbb minőséggel szolgálhatunk. Szives pártfogást kér tisztelettel:

Lusztig és Bán.

Üveg és porcellán áruház.

Van szerencsém a n. é. közönseget tisztelettel felhívni, hogy újonnan berendezett üzletemet megnagyobbítva, melyet a mai kor igényeinek megfelelőleg átalakítottam s a legmagasabb követelményeknek is megfelelő árukkal berendeztem, becses pártfogásába ajánlanom. Dusan berendezett raktár áll a n. é. közönseget rendelkezésére, olesó árban, az alább felsorolt cikkekből u. m.:

Legfinomabb karlsbadi ét-, thea-, kávé-, mokka- és mosdó készletek.

Majolika-, fajence- és üveg ozsona készletek.

Ebédli-, salon-, kerti-, asztali- és függő lámpák.

Berndorfi, alpacca és china ezüst evőeszközök.

Tükör-, kép- és fali díszítések.

Magyar és francia asztali üvegek készletek.

Légmentesen elzárható befőttes, ugorkás és lekváros üvegek.

Chinaezüst gyertyatartók, girándolok, díszállványok és ajándéktárgyak

Legjobb gyártmányú háztartási jégsekrények.

Képkerekezés, diszes kiállítású léczekkel.

Portalék és épület üvegezési vállalat.

Csillár petróleum házhoz szállítva.

Nagyérdemű közönseget becses pártfogását kéri, tisztelettel

LÁMSÁNDOR

Piacz és Hatvan-utca sarkán.

KÖVÉR IMRE

Kossuth-utca 15.

Divat- közmű- és rövidáru üzlete.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

— az őszi és téli időnyre. —

u. m.: Szines és fekete gyapju ruha-szővet, boszerzési áron alul, flanel, mosó-velez, selyem- és posztó téli kendők, férfi fehérneműek, nyakkendők, harisnyák rövid és bős-áruk rendkívül jutányos áron.

Első debreczeni nagyválasztékú

Előnyomda.

Női kézi-munkák iskolás leányok számára és hozzá szükséges szintartó selyem, selymes-pamut, kötő-pamut és horgoló-czérnak, szóval a kézi-munkához tartozó összes kellékek

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Füstös Testvéreknél,

Piacz-u. 12. Stenczinger házban.

Mosó- és vasaló-intézet.

PIACZ-UTCZA 9. SZÁM.

Elvállal: férfi- és női fehérneműek, csipke függönyök, mindennemű dísz-fehérnemű mosását és vasalását. Nagy gyakorlatomnál fogva a legkényesebb igényeknek is megfelelek. Szives pártfogást kér

Tisztelettel:

SCHNALKE NÁNDORNÉ.